

II zasada termodynamiki. Entropia. Obiegi termodynamiczne

1. Obliczyć przyrost entropii 1 kg argonu traktowanego jak gaz doskonały podczas realizacji przemiany izochorycznej, jeżeli wiadomo, że temperatury gazu wynoszą: $T_1 = 247 \text{ K}$, $T_2 = 895 \text{ K}$.
Odp: $\Delta s_{1-2} = 402 \text{ kJ}/(\text{kg}\cdot\text{K})$.

2. Gaz ziemny /metan CH_4 / przesyłany jest z kopalni do odbiorcy rurociągiem, w którym $p_1 = 1,6 \text{ MPa}$. By można było skierować go do urządzeń energetycznych należy obniżyć jego ciśnienie do $p_2 = 0,105 \text{ MPa}$. Proces dławienia zachodzi na stacjach redukcyjnych. Obliczyć przyrost entropii 1000 m^3 metanu po przejściu przez stację redukcyjną.
Odp: $\Delta S = 1011 \text{ kJ/K}$.

3. W butli o objętości $V = 0,005 \text{ m}^3$ znajduje się tlen o parametrach $p_1 = 1,5 \text{ MPa}$, $T_1 = 300 \text{ K}$. Butla podłączona jest do zbiornika, w którym panuje próżnia. Określić przyrost entropii gazu, gdy tlen poprzez zawór zostanie wpuszczony do zbiornika. Objętość końcowa zajmowana przez tlen $V_2 = 1,5 \text{ m}^3$.
Odp: $\Delta S = 146 \text{ J/K}$.

4. W zbiorniku o objętości $V = 5 \text{ m}^3$ znajduje się tlen o parametrach początkowych $p_1 = 0,8 \text{ MPa}$, $T_1 = 800 \text{ K}$. Wskutek przepływu ciepła do otoczenia o temperaturze $T_{ot} = 300 \text{ K}$ temperatura gazu w zbiorniku spadła do $T_2 = 400 \text{ K}$. Obliczyć sumę π przyrostów entropii wszystkich ciał uczestniczących w tym zjawisku. Tlen traktować jak gaz doskonały.
Odp: $\pi = 8,01 \text{ kJ/K}$.

5. 1 kg tlenku węgla CO realizuje obieg teoretyczny utworzony przez ciąg przemian: 1-2 izochora, 2-3 izoterma, 3-1 izobara. Mając dane $T_1 = 400 \text{ K}$, $p_3 = 0,2 \text{ MPa}$, $v_3 = 5v_2$ oblicz sprawność teoretyczną obiegu i porównaj ją ze sprawnością obiegu Carnota zrealizowanego w zakresie maksymalnej i minimalnej temperatury obiegu.
Odp: $\eta_t = 0,224$, $\eta_c = 0,8$.

6. 1 kg azotu N_2 realizuje obieg składający się z przemian: 1-2 izentropa, 2-3 izobara, 3-1 politropa. Mając dane: $p_1 = 90 \text{ kPa}$, $T_1 = 300 \text{ K}$, $T_2 = 900 \text{ K}$, $T_3 = 1900 \text{ K}$ obliczyć sprawność teoretyczną obiegu.
Odp: $\eta_t = 0,35$.

7. 1 kg wodoru H_2 realizuje obieg Carnota. Najniższa temperatura obiegu wynosi $T_{II} = T_3 = T_4 = 300 \text{ K}$, zaś najwyższa $T_I = T_1 = T_2 = 800 \text{ K}$. Najwyższe ciśnienie w obiegu ma wartość $p_1 = 5 \text{ MPa}$, najniższe zaś $p_3 = 100 \text{ kPa}$. Obliczyć parametry w charakterystycznych punktach obiegu, sprawność obiegu, pracę obiegu, ciepło doprowadzone oraz wyprowadzone.
Odp: a) $v_1 = 0,66 \text{ m}^3/\text{kg}$, $p_2 = 3,1 \text{ MPa}$, $v_2 = 1,06 \text{ m}^3/\text{kg}$, $v_3 = 12,4 \text{ m}^3/\text{kg}$, $p_4 = 0,17 \text{ MPa}$, $v_4 = 7,28 \text{ m}^3/\text{kg}$, b) $\eta_c = 0,625$, $l_{ob} = 978 \text{ kJ/kg}$, $q_d = 1,56 \text{ MJ/kg}$, $q_w = 586 \text{ kJ/kg}$.

8. Dwuatomowy gaz doskonały podlega obiegowi prawobieżnemu składającemu się z trzech następujących przemian: 1-2 izobara, 2-3 izochora i przemiany 3-1, której obrazem w układzie p-V jest odcinek linii prostej. Parametry gazu w poszczególnych punktach obiegu wynoszą: $p_1 = 100 \text{ kPa}$, $V_1 = 2 \text{ m}^3$, $p_3 = 200 \text{ kPa}$, $T_3 = 600 \text{ K}$, $V_3 = 1 \text{ m}^3$. Obliczyć sprawność i pracę obiegu.
Odp: a) $\eta_t = 0,125$, b) $L_{ob} = 50 \text{ kJ}$.

9. Silnik Carnota o temperaturze źródła górnego $T_{\max} = 1000 \text{ K}$ uruchomiono na Saharze, gdzie $T_{\text{ot}} = 340 \text{ K}$, a następnie na Antarktydzie gdzie $T_{\text{ot}} = 200 \text{ K}$. Przyjmując, że temperatura otoczenia jest temperaturą źródła dolnego obliczyć sprawność termodynamiczną silnika w obydwu miejscach.

Odp: $\eta_{t_S} = 0,66$, $\eta_{t_A} = 0,80$.

10. 1 kg powietrza realizuje prawobieżny obieg Carnota między źródłami ciepła o temperaturach $T_1 = 600 \text{ K}$ i $T_3 = 300 \text{ K}$. Najwyższe ciśnienie w obiegu wynosi $p_{\max} = 2 \text{ MPa}$, a najniższe $p_{\min} = 120 \text{ kPa}$. Określić parametry powietrza w poszczególnych punktach charakterystycznych obiegu oraz policzyć ile wynosi L_{ob} , η_t , Q_d , Q_w .

Odp: $V_1 = 0,086 \text{ m}^3$, $V_2 = 0,127 \text{ m}^3$, $V_3 = 0,717 \text{ m}^3$, $V_4 = 0,486 \text{ m}^3$, $p_2 = 1,35 \text{ MPa}$, $p_4 = 177 \text{ kPa}$, $L_{\text{ob}} = 282 \text{ kJ}$, $\eta_t = 0,50$, $Q_d = 564 \text{ kJ}$, $Q_w = 282 \text{ kJ}$.

11. Określić przyrost entropii układu podczas mieszania się 3 kg azotu i 2 kg dwutlenku węgla. Temperatury i ciśnienia gazów przed zmieszaniem były sobie równe. Gazy należy traktować jak doskonałe.

Odp: $\Delta S = 773 \text{ J/K}$.

12. Ciało realizuje przemianę π , której obrazem w układzie T-s jest krzywa opisana równaniem $T = 0,75 \cdot e^{1,2S}$ gdzie $[S] = \text{J/K}$. Obliczyć ciepło przemiany, gdy ciało zostało ogrzane od $T_1 = 300 \text{ K}$ do $T_2 = 895 \text{ K}$.

Odp: $Q_{1-2} = 583 \text{ J}$.

13. Powietrze jest sprężane przez sprężarkę o mocy 12 kW od ciśnienie p_1 do p_2 . Temperatura powietrza utrzymywana jest na stałym poziomie $25 \text{ }^\circ\text{C}$ za pomocą chłodzenia płaszczem wodnym o temperaturze $10 \text{ }^\circ\text{C}$. Określić zmianę entropii powietrza.

Odp: $\Delta s = -0,0403 \text{ kW/K}$.

14. Podczas izotermicznego procesu przekazywania ciepła w cyklu Carnota, 900 kJ ciepła jest przekazane do czynnika roboczego ze źródła o temperaturze $400 \text{ }^\circ\text{C}$. Określić: 1) zmianę entropii czynnika roboczego, 2) zmianę entropii źródła, 3) całkowitą zmianę entropii układu.

Odp: 1) $1,337 \text{ kJ/K}$, 2) $-1,337 \text{ kJ/K}$, 3) 0 kJ/K .

15. Zaizolowany zbiornik o objętości $1,5 \text{ m}^3$ zawiera $2,7 \text{ kg CO}_2$ pod ciśnieniem 100 kPa . Następnie wykonana jest praca nad układem aż ciśnienie wzrośnie do 150 kPa . Określ zmianę entropii CO_2 . Założyć, że ciepła właściwe c_p i c_v są stałe.

Odp: $0,719 \text{ kJ/K}$.

16. W cylindrze zamkniętym tłokiem znajduje się $1,2 \text{ kg}$ azotu pod ciśnieniem 120 kPa w temperaturze $27 \text{ }^\circ\text{C}$. Następnie gaz jest sprężany w wolnym politropowym procesie podczas, którego $pV^{1/3} = \text{idem}$. Proces kończy się w chwili gdy objętość początkowa zostanie zmniejszona o połowę. Określ zmianę entropii azotu.

Odp: $-0,0617 \text{ kJ/K}$.

17. Powietrze jest sprężane przez sprężarkę o mocy 5 kW od ciśnienia 100 kPa temperatury $17 \text{ }^\circ\text{C}$ do 600 kPa i $167 \text{ }^\circ\text{C}$. Wydajność masowa sprężarki wynosi $1,6 \text{ kg/min}$. Podczas procesu sprężania następuje przekazanie ciepła do otoczenia o temperaturze $17 \text{ }^\circ\text{C}$. Określić zmianę entropii powietrza.

Odp: $-0,0025 \text{ kW/K}$.